

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

EDSVIKEN. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

19:DE ÅRG.

DEN 18 AUGUSTI 1918

N:o 46

Foto. Käller, Malmö.

Klisché: Bengt Silfverparre.

J. Hilleman

GUSTAF HÅRLEMAN.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Polisen har i vårt land blifvit enbart en kommunernas angelägenhet som ingenstädes i Europa, knappast ens England undantaget. Det vittnar högt både om vårt folks ordningskärlek och om kommunernas organisationsförmåga, att den dock intager en så hög ståndpunkt som fallet är. När ett förslag vid årets riksdag framlades, enligt hvilket en kollegial polisstyrelse borde införas i rikets städer bestående utom af polischefen af en af magistraten vald och tre af stadsfullmäktige utsedda ledamöter och man därvid ur teoretisk synpunkt invände mot det oriktiga i att ställa en institution, som hade att öfvervaka äfven statslagstiftningens verkställighet, under ledning af en enbart kommunalvald myndighet, upptäckte man — säkerligen till sin öfverraskning — att man i praktiken redan hade och i öfver femtio år haft denna ordning utan olägenhet: det är stadsfullmäktige, som bestämma öfver poliskärens både numerär, organisation och aflöning, och äfven ledningen af polisstyrkorna ligger på ett enda undantag när i händerna på personer, som ha allmän rådstugas eller stadsfullmäktiges val att tacka för sin ställning, i det polischefen utses antingen bland de kommunalvalda magistratsledamöternas krets eller i en ordning, som öfverensstämmer med sättet för dessas utseende. Det enda undantaget utgör hufvudstaden, hvars polismästare enligt regeringsformens föreskrift är kunglig förtroendeämbetsman och sålunda här tillsättes och efter godfinnande afskedas af konungen omedelbart. Men det vittnar högt om kommunernas förmåga att träffa det rätta personalvalet, att denne ende kungavalde polismästare i vårt land förut varit kommunalvald sådan först i ett af våra arbetarestyrda och sedan i ett af våra i god mening mest borgerligt förvaltade samhällen.

Gustaf Rudolf Hårleman är född på Vägatorp i Essunga församling af Skaraborgs län den 16 augusti 1868 och fyller sålunda i dagarna 50 år. Han är landtmannason: föräldrarna voro landtbrukaren Johan Gustaf Rudolf Hårleman och hans maka i första gifftet Mathilda Elisabeth Mattsson. På fädernet är han emellertid af adlig börd: slakten härstammar från Holland och dess äldsta svenske medlem blef 1666 trädgårdsmästare vid de kungliga trädgårdarne i Stockholm, medan ene sonen vardt intendent öfver alla kungliga trädgårdar i Sverige och adlad, en sonson öfverintendent och friherre. Polismästare Hårleman tillhör emellertid en yngre släktgren, som adlades först 1751.

Efter att år 1887 ha aflagt mogenhetsexamen vid Skara högre allmänna läroverk kom Gustaf Hårleman som student till Upsala, där han år 1892 aflade hofrättsexamen och några år senare (1897) kansliexamen. Under mellantiden hade han hunnit dokumentera sig äfven genom tingstjänstgöring under Svea hofrätt och valdes trots sin ungdom år 1898 till rådmän, polismästare och notarius publicus i Eskilstuna.

Redan på denna post tilldrog sig Hårleman uppmärksamhet för ovanlig duglighet och praktisk förmåga och det blef snart tydligt, att han icke länge skulle komma att stanna på denna relativt underordnade post. År 1903 sökte han polismästaretjänsten i Göteborg och vann redan där icke få förespråkare och då han år 1904 lade in ansökan till polismästaretjänsten i Malmö, blef han korad till dennas innehafvare.

Som polischef på denna viktiga gränssort inlade Hårleman betydande förtjänst icke minst genom det sätt, hvarpå han förstod att ordna främlingsöfvervakandet. Stor uppmärksamhet ådrog han sig genom

sitt dristiga experiment att upphäfva den förut därstädes tillämpade reglementeringen af prostitutionen och inskränka tillsynen med densamma inom den stränga laglighetens ram. Härigenom kan man säga, att han blef en förberedare af den reform af hithörande ömtåliga, men högviktiga samhällsspörsmål, som kom till stånd vid årets riksdag.

Sitt egentliga kraftprof som polismästare i Malmö fick Hårleman emellertid aflägga vid 1914 års Baltiska utställning. Under den främlingstillströmning i stort, som denna medförde, fick Malmö naturligtvis också det mindre kärkomna besöket af en god del af det internationella afskum af båda könen, hvilket finner sin uträkning i att vid sådana tillfällen fiska i grumligt vatten. Meningarne voro icke delade därom, att Hårleman på ett synnerligen förtjänstfullt sätt löste sin uppgift.

Human mot allmänheten var Hårleman äfven human mot sina underlydande. De slitningar mellan befäl och manskap, som under det senaste årtiondet tyvärr icke varit sällsynta i ett flertal af rikets städer, hörde man ovanligt litet af från rikets tredje stad. Härtill bidrog, att han bättre än de flesta af sina kolleger lyckades sörja för tillfredsställande lönevilkor åt de menige polismännen. Härigenom underlättades rekryteringen och detta i förening med en god ledning gjorde i sin ordning, att förhållandet mellan polis och allmänhet i Malmö gestaltade sig vida bättre än i andra större städer. Polisen fick lära sig, att den var till för allmänhetens skull och icke tvärtom, och allmänheten drog den oundvikliga konsekvensen häraf i sitt förhållande till polisen. Liksom i England "Bob" är allas vän, vände allmänheten i Malmö sig att i polisen se sin naturlige hjälpare långt mera än symbolen för samhällets straffande rättfärdighet. Och så borde det ju vara allestädes.

De framstående egenskaper Hårleman lagt i dagen vid organisationen af främlingsöfvervakandet i Malmö först under utställningsåret och sedan under den därpå följande krigstiden, gjorde, att regeringen på våren 1915 tog hans tjänster i anspråk som polisinspektör vid vårt lands norra gräns med uppgift att samla de olika myndigheterna därstädes i striden mot de i dessa trakter florerande olagligheterna och att öfvervaka den brokiga ström af resande, som efter krigsutbrottet och sjöfartens afstängande började gå genom Haparanda. Meningarne ha va icke varit delade om, att han äfven på denna post till fullo motsvarade de förväntningar, som ställdes på honom. Här som i sin tidigare verksamhet lade han i dagen en lycklig förening af klokt omdöme, smidighet och handlingskraft.

När k. m:t i år utnämnde Gustaf Hårleman till polismästare i hufvudstaden, mottogs underrättelsen därom också med allmän tillfredsställelse. Såväl förhållandena inom poliskåren som ock förhållandet mellan polisen och allmänheten lämnade här mycket öfrigt att önska. Man hyste och hyser en stark förtröstan till, att den nye polismästaren i båda dessa hänseenden skall vara i stånd att åstadkomma en ändring till det bättre.

År 1913 deltog Hårleman som sakkunnig i utarbetandet inom civildepartementet af förslag till allmän polisförfattning för riket. Han har äfven varit ledamot af styrelsen för Malmö sparbank och v. ordförande i hälsvårdsnämnden därstädes.

Sedan år 1896 är Hårleman gift med Elisabeth Karolina Wilhelmina Wilke, dotter af jägmästaren i Vadsbo revir Georg Wilhelm Wilke och hans maka Leontine Hoff.

SALONGEN i ett stort pensionat — utanför den aflånga sorlande lådan, där människorna stoppade mat i sig i drifhusluften — åldriga män med skräcken för åderförkalkning i blicken (jag är rädd för den själf), feta kvinnor (jag är själf fet — vi, som äta så mycket att vi måste ta massage för att kunna äta mer...), ett par oformliga köttberg, där hullet grott igen allt kön, så att man icke var säker på hvart de hörde — alla dessa deformiteter — hvit köttighet, gulskruppen ålderdom, glösig, grådimmiga ögon, skälvande händer och glupande munnar i relief mot en djup, mörkblå natt-himmel. Jag hade flytt dem — tyckte de tryckte och klämde, irriterade och klubbade vid mig med sina många trefvande, famlande individualiteter. Något plockande, kvalmigt, fördoldt ångsligt — sådant var intrycket. Hade man bara haft ögon, som dugde att se med, skulle man säkert sett tjocka moln af slött vemod kring oss alla — en döfvande dimma af resignation. Men bara tills tanken åter ömmade — vi måste ta nya tag — börja från början igen med karusellen — stäckta, halva, bortblandade af stämningar — arbetande eller festande i alltid samma halfmedvetna begär att stänga ute vår djupaste verklighet — tomheten — sorgen att aldrig hinna dit man skulle — ångesten öfver försämringen, som kröp öfver en — det långsamma upptorkandet af all lifsmottaglighet — den andliga kväfningdöden under hvardagstillvarons tjocka bolstrar af omsorger och förströelser.

Jag vet icke om det kanske var åsynen af den tysta, oändlighetsdjupa rymden, som stod bakom massan därute i tiggande, fruktansvärd väntan, hvilken kom skräcken att kallna kring mig mer och mer. Tills jag åter kände den underligt hemska förmimelsen jag ofta får i stora städer mest befolkade tillhåll — på restauranger och teatrar, ofta på Nordiska Kompaniet eller på vernissager, men kanske mest i min klubb, där rummen likna dimmiga dammar, i hvilka vi, gamla herrar, likt mossbelupna karpar slött nosande röra oss. Plötsligt, som om något remnat, hör jag tystnaden genom sorlet — en tung tystnad som af något dödt — hör hur litet bullret fyller, hur det klanglöst doft af intighet faller likt ett dödt ting ner i ljudlösa djup — en sjunkande sten, kring hvilken tystnaden vidgar sig i ringar — vidgar sig i oändlighet, tills allt blir så aflägsat och fjärran, så beklämmande tomt, att jag liksom ser omkring allt — hur försvinnande och överkligt det är.

Dessa, som nu rödde sig därute — middagsgästerna, hvilka högt pratande stego upp från bordet — genom cigarrernas tjocka rökmoln skymtade jag dem likt pladdrande skuggor och ryste till då de bröto in i tystnaden. Det var som hörde jag dödas hviskningar kring de höga, ihåliga ljuden kände att döden hunnit upp oss — var öfver oss alla — galvaniserade lik, hvilka i den dagliga runden af sina sprattlingar kommit hit till sina vanliga platser vid denna timma.

Jag reste mig för att fly igen, visa mig själf att jag icke var bunden af min tomma vanecirkel.

Då fick jag öfver samlingsen af kala hjässor och eleganta peruker se ett så intensivt lefvande ungt ansikte, att jag drog en suck af lättnad, som om ett kväfninganfall släppt mig.

Och blef stående för att se på den unga flickan, hvilken då vände sin medaljskarpa, silfverrena profil mot fönsterrutan och såg ned framför sig. Jag fick ett hastigt intryck af något lysande, dallrande hvitt — något afskildt från andra. Ett stort, rent tomrum, som hon med all makt sökte hålla kvar kring sig,

tycktes omgifva henne. Hon liknade ett ungt pelarhelgon.

Jag riktade den vanliga frågan till min granne och denna log allt väluppostradt folks frimurareleende, då de nämna något som icke bär den vanestela mask, hvilken är lika för alla. Om hon bara vetat hvilken fantastisk spökrädsla hon själf ingaf med sitt välsminkade, soignerade dockhufvud, som jag tagit farväl af så många gånger, men alltid återfunnit lika ohyggligt, orörligt vackert — hvilka Hoffmannsdockor hon och alla de andra förekommo mig, dansande rundt i sin middags- och bridge-mekanism, hvilken aldrig någonsin klickade.

— Fattig sade det gamla rödkindade spökelset — O, ja, mycket fattig. Vacker? Nej, tycker ni det? En högst egendomlig typ skulle jag säga! Någon sorts konstnärinna — kort sagdt litet vriden —

— Hon håller sig alldeles för sig själf, sällskapar inte med någon, läspade en annan spökdocka så betydelsefullt som om detta varit det mest afgörande beviset på hennes galenskap.

Så frasade de iväg till sin bridge och jag satt kvar, stirrande på flickan medan jag sade mig att den sällsamma hungriga afund jag kände öfver hennes oresonliga, patetiska ungdom, hennes barnsliga quand même allvar var ett säkert tecken på att min egen ålderdom var inne. Jag afundades henne *Början*. O, hur jag afundades henne att icke veta *hvar* man kommer att sluta — att icke veta af något slut alls, nej, tro på storhet utan gräns, som hon naturligtvis gjorde.

Jag såg henne ofta sedan — skymtande förbi — alltid ensam, alltid blek, sprödt liten och späd — alltid med den kalla fläkten af själfvald ensamhet, skälvande af dröm, sjudande af vilja, kring sig.

Och jag fortsatte att fantisera om henne — hur hennes själ var som en låga, en oroligt växande och tynande låga. En gnista, tänd för länge sedan, gömd i långtandade mörker genom flera generationer af kvinnor, hade slagit ut i full flamma hos henne. Nu brann hon, brann utan rast eller ro. Hela sitt lif kastade hon i elden — ungdom, kärlek, glädje — allt. Hon var så liten och späd, men hon hade så sammanbitna tänder.

Till slut började hon se tillbaka på mig — hon hade underligaste ögon — klar, svart eld — men djupast inne var där något jag kände igen — en lurande ångest.

Och hon såg visst lika mycket som jag, ty bland det första hon sade mig, när vi till slut lärde känna hvarandra, det var några ord, som kommer mig att le åt mig själf, så värmd blef jag af dem. — Jag kände att jag vågade tala med er, ty jag tyckte jag kände igen hos er liksom samma ångslan, jag har själf — att hålla sig ren och redo, sade hon (då lefver kanske också jag ännu! tänkte jag), samma ångest, fortsatte hon (och jag kände mig genast mindre ensam), att man kanske ändå går ned sig och sjunker utan att märka det — O, jag är så rädd — alltid —

Jag minns hennes röst — hur den sökande kom genom dunklet vi sutto i och tycktes oviss om hurvida den skulle våga sig fram eller icke — ångslig om orden — ovan att ge sig luft.

Jag vet icke, om det icke i alla fall var mörkret snarare än jag, som fick hennes förtroende. Ty vid dagsljus kommer jag alltid ihåg henne stum som först — hennes hopbitna tänder under den barnsligt uppvikta öfverläppen, hennes tvärskurna haka i händerna — det muskel- och nervknippe, alltid som i orörlig darning — ungefär likt en jakthund, hvilken "står" — som höll hon och tyglade allt i dessa knutna händer, i denna tysta mun.

Men när det var skymning och jag mot fönstret

Fort. sid. 726.

Under de luftanfall som från engelskt håll företagas mot Tyskland händer det stundom att en nödlandning måste ske på Danmarks jord. Efter de nyligen företagna utomordentligt djärva engelska raiderna mot Zeppelinhallarna vid Tönder landade sålunda tre engelska, af tyska luftskepp skarpt förföljda flygare på olika ställen i Danmark. En af dessa, den från Nya Zeeland stammande löjtnanten *Samuel Dawson* hade efter raiden den 19 juli som ödelagt en del af de anfallna hangarerna i Tönder, råkat komma in i dimma och måste slutligen på grund af bensinbrist landa i Lindvig. Från den internering i Danmark han gifvetvis underkastades lyckades han på ett synnerligen skickligt och dramatiskt sätt fly, och han befinner sig nu sannolikt på väg till England för att inställa sig vid sitt vapen.

En ej mindre djärf rymningshistoria har äfven på sistone sysselsatt allmänhetens uppmärksamhet. Historien gäller två andra engel-

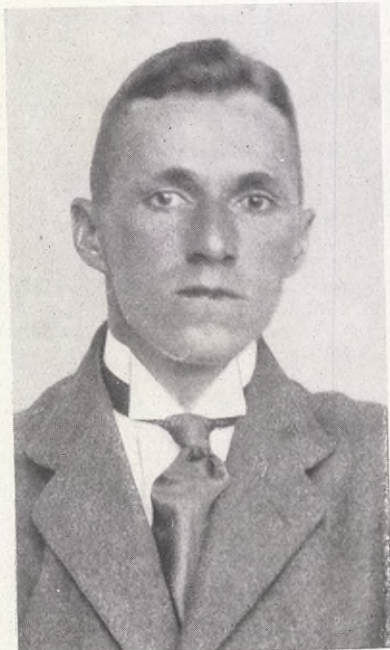
Foto, *Bas-Sana*, Göteborg.

Kläd: *Beng. Sjöfverparre*

DE TVÅ FRÅN INTERNERING I AARHUS FLYKTADE ENGELSKA FLYGARNE, kapten *Jackson* (med pipan) och löjtn. *Simpson*, i Göteborg.

ska flygare, kapten *Jackson* och löjtnant *Simpson*, som från interneringslägret i Aarhus lyckats taga sig väg öfver till Sverige.

Flykten ägde rum den 5 aug. då de båda nämnda officerarne jämte tvenne andra gingo att taga sin aftonpromenad. För att försäkra sig om att under dylika promenader intet rymningsförsök skall företagas bruka de internerade uppfordras att inskrifva sina namn i en s. k. utgångsbok, hvilket gäller lika med gifvet hedersord att återinställa sig. Det undgick emellertid vederbörandes uppmärksamhet att de båda ofvannämnda officerarne vid detta tillfälle underläto att skrifva sina namn i boken. Sålunda obundna af hvarje hedersord kunde de verkställa sin djärva flykt. Huru denna tillgått är gifvetvis en hemlighet. Den 6 aug. ankommo de till Fortuna vid Landskrona och begäfv sig följande dag till Göteborg, hvarifrån vår bild är tagen, innan rymlingarna hunnit fortsätta färden till sitt hemland.

LÖJTNANT S. DAWSON från Nya Zeeland, engelsk arméflygare internerad i Danmark hvarifrån han nyligen lyckades fly öfver till Sverige.

FRIHERRE WILHELM LILJENCANTZ.

Arméflygare, fänrik vid Lifregts grenadierers reserv. Inträder i dagarna som officer i tyska armén.

LÖJTNANT LENNART HÖGBERG, efterträder kapten *Krokstedt* såsom chef för Aviatikaktiebolagets flygskola. Förut lärare vid arméns flygskola vid Malmstätt.

Sandhamnsregattan den 2—4 augusti ägde som vanligt rum under mycket liflig tillslutning af seglare såväl inom som utom Sverige. Ett utomordentligt stort intresse tilldrog sig vid densamma bland de innska yachtarna världsmästaren och yachtkonstruktören arkitekten G. A. Estlanders 22 kvm. skärgårdskryssare *Colibri II*. Med en glänsande segling, som gjorde en storartad heder åt dess konstruktör, eröfrade *Colibri* alla tre dagarna i rad första pris inom sin klass. Efter sin tredje seger blef *Colibri* af ingenjör G. Cedergren inköpt till Sverige för det vackra priset af 12,000 kronor.

Foto. Norberg, Stockholm.

Klische: Bengt Nilbergström

"COLIBRI II" från Finland deltog med utomordentlig framgång i Sandhamnsregattan. I dagarne inköpt af ingenjör G. Cedergren, Stockholm, för det för en 22 kvm. kryssare enastående priset af kr. 12,000.

EN BEKANT SVENSK-AMERIKANARE I CHICAGO HERR GUSTAF HALLBOM, direktör och vice president för Union Bank i Chicago. Ögonblicksbild tagen under väntan på en s. k. Frihetsparad vid Broadway.

Foto. Ohm, Malmö.

Klische: Bengt Nilbergström

"SUNNY", en framgångsrik Malmöbåt, eröfrade Öresundspriset.

Täflingarna om Svenska seglareförbundets vandringspris för 22 kvm-kryssare, det s. k. Öresundspriset, skänkt af fru Maud Holtermann, hvilka försiggingo den 3—5 augusti utanför Malmö, afgjordes först tredje dagen, då priset eröfrades af Malmöbåten *Sunny* på en tid af 2 t. 7 m. 44 sek. Närmast kom den danska båten *Tiddly Wink*. Den segrande båtens besättning utgjordes af hrr Gunnar Asther och Elvir Mårtensson.

"ANITRA" svårt havererad under Malmöregattan. — Foto. Ohm, Malmö. Text å sid. 734

Forts. fr. sid. 723.

endast såg i silhuett hennes mörka pagehufvud, alltid bakåtlutadt, liksom tyngdt, men dock icke vetande af något stöd, då talade skuggan, berättade sin grå historia, som passade såväl till det gråa dunklet, genom hvilken den hemlösa rösten irrade sin ensliga väg.

— De dagarna, rysande kan jag kalla dem tillbaka när helst jag vill.

Den ena lik den andra, från uppstigandet i den kalla gryningen och den sorgsna och stränga bönen om förbarmande för syndare, som min far bad vid frukostbordets fläckiga duk och mörka silfver — alla de dagliga plikterna, lika för hvarje dag — tillagandet af så billig mat som möjligt, lappning och stoppning — tills tiden kom för bönen vid kvällsbordet: "Se, i nåd till oss! Tag pröfningen från oss, pålägg icke oss svaga en för sträng tuktare! Förlåt oss våra synder! Förbarmande! Förbarmande! Förbarmande!"

Hvarje pröfning, hvarje motgång var ett straff från Gud och synder letades upp för att motivera straffet.

— Ödmjuka er! Akta er för att väcka vreden!

Min mor, som jag mindes så vacker, glad och vänlig från min barndom, men som nu bara var vänlig, låg mycket sjuk och min far var bittrare och mera plågad än någonsin.

Då jag talade om den pinande längtan som behärskade mig och bad honom försöka en sista utväg för att göra det möjligt för mig att studera konst, skakade han endast sorgset och otåligt på hufvudet. — Omöjligt är omöjligt, sade han, du får kufva dig, som jag fick kufva mig.

Sådant är lifvet!

Jag knöt mina händer då — — —

Det blef tyst för en liten stund — så lyfte sig åter den trötta rösten likt en liten, grå fågel i dunklet.

En tid gick — så kom en man — som älskade mig.

Han ville ha hela min själ, mitt hjärta och alla mina tankar.

Jag älskade honom, men kanske icke nog — icke nog för *det*, i alla händelser. Jag kunde icke dela mig själf ens med honom — jag kunde icke uthärda att icke vara ensam. Jag måste vara det — alltid.

Jag gick min väg — — det är icke lätt det där — — det är svårt, svårt!

Det är svårt ännu — men det måste så vara.

Åter tystnade hon för en sekund. — Min döende mor sade: — Men hvad skall det bli af dig, arma barn, nu, när jag går bort.

Hon grät. — Tänk, sade hon, på hur spröd och klen du är; inte kan du sträfvä dig genom lifvet ensam, tänk på hur svårt du får det!

Tänk på att du kastar bort huld och skydd, en sorgfri och lugn existens.

Ett sådant varmt bo får du aldrig mer.

Du får träla ensam, alltid ensam. Min lilla klena tös!

Min mor var en god och öm kvinna, en sådan, hvars hela väsen är som en varm brasa och välkomnande händer — den enda ljusglimten i vårt dystra hem.

Hon måste nog ibland ha frusit, som ständigt fick värma, men aldrig fick värme igen — måste säkert ofta känt sig bortkommen bland de främlingar hon födt — gamla födda afkomlingar af en gammal släkt, märkta af dess ödesdigra undran: Hvad allting tjänar till? — — — Hur ofta har jag icke själf bitit sönder den frågan mellan mina tänder!

Mor — mor allt som var godt, lugnt och ombonadt var lyckan för henne (kanske för att hon aldrig fått det själf) hemmets hård och en god och vänlig krets kring den var lifvets högsta lycka.

Och det kanske det är — hvad vet jag!

Min mor talade med mig om denna lycka i ett

vänligt hem tillsammans med en god och älskande make.

Vi talade skilda språk.

När jag sade henne, att jag icke brydde mig om lyckan — att icke någon lycka för mig var den högsta — lifvets fulla mål — — —

Hon afbröt sig själf — hennes låga, sökande röst blef hög och brinnande som om hon upprepede en trosbekännelse, krampaktigt utropande sitt credo:

— Nej, nej, för mig består lifvet i att kämpa sig fram till mitt mål och lyda det som kallar mig.

Sedan betyder det icke så mycket om man är lycklig eller olycklig, lugn och söndersliten, illa sedd eller ansedd, kämpande för dagligt bröd i kölden eller mätt och varm. Hufvudsaken är kampen och dess mål men allt annat platt intet!

— Det isar mig, sade min mor, det är så kallt, det där, stackars min lilla flicka. Jag känner ännu på mitt hufvud hennes stackars varma, starka hand, som än i döden ville hjälpa, hennes stackars dunkla ögon som, förgäfvets ansträngde sig att tränga in i mig och förstå.

Hon trodde visst att det var ärelystnad som jagade mig — hon förstod visst icke, då jag, som icke är en kristen, talade om den makt, hvilken dref mig att icke slappna — och kallade den samvete.

Om jag kväft det, som ropade inom mig och gått till det lugna bo, hvilket ännu väntade mig, om jag prutat och kapitulerat skulle jag icke fått ro hvarken natt eller dag — det skulle gnagt sönder mig — samvetet.

Tror ni jag skulle velat haft lycka för det priset? Nej, lycka är icke för mig.

Hon tystnade tvärt.

Kanske hon fångade mitt leende. Men det var blott ett leende af afund. — Ungdom tänkte jag, ack, ungdom, som sysslar så mycket med lyckan — — Hade jag icke själf skrivit böcker på böcker om den, just i samma ålder — hur man skulle kunna undvara lyckan — — Jag visste icke då hur lätt det i själfva verket är — det lättaste i världen — därför att ingen i längden orkar med den — man är för slapp — trifs bäst i mellanstadiet — det lugna, gråa, förströdda.

Men hon hade krupit in i sitt sammanbitna skal igen.

Nästa gång vi råkadades såg hon misstänksamt på mig. Jag tror också att hon undrade, om jag hört något skvaller om henne — hvilket jag äfven mycket riktigt gjort.

— Tycker ni att jag är öfverspänd? frågade hon plötsligt och så, innan jag hann svara, i en ton som om hon talade om något otroligt öfverraskande. — Jo, jag är öfverspänd, jag har alltid varit det! Jag medgaf leende att jag nog tyckte det, men, sade jag, jag var icke säker på att icke de flesta i stället voro för slaka — så jag visste icke riktigt hvar gränsen för lagom gick.

Hon såg på mig som ett rådlöst barn — jag har sällan träffat en människa mera ärligt naken än hon. — Men hvad skall man göra, när man är född sådan? frågade hon hjälplöst. Tror ni icke jag är trött af det! brast hon så ut. O, jag är trött, trött, intill trötthetens yttersta gräns. Det har funnits tider då jag hatat min längtan — då jag gråtit öfver elden, som ingen kunde släcka — långa tider fyllda af en oro, som jag trodde skulle värka sönder hela mitt väsen. Men aldrig någon så svår som strax efter min mors död. Säg, sade hon skyggt, nog förstår ni att jag grep tillfället, när det äntligen därefter kom. Jag fick ett kryphål och störtade ut.

Hvad jag var yr i hufvudet den gången. Jag störtade mig i arbetet som en själfmordskandidat i vatt-net — det slog mig öfver hufvudet — jag insöp det, drunknande af salighet.

Åh, min första atelier!

Jag möblerade den med ett lånadt staffli och ett lånadt bord — två hyrda stolar och en kollåda. Jag ville ju icke ta för mycket pengar af min — hon trefvade inför ordet — min mäcenat. Ju mera af mig och min tid skulle han ju då ha gjort anspråk på. Ack, den tiden — — — Jag drömde mig lifvet som en enda lång arbetsdag — jag drömde mig själf evig, som konsten är evig, glidande genom dagar och år, glömande allt för det evigas skull. De åren hade jag inget eget väsen — ingen forntid, nutid eller framtid — tiden stod stilla för mig som solen för Josuah!

— — —
Så dog min mäcenat — hon skrattade åt ordet nu — ett torrt hårdt skratt, som tydligare än ord sade: "Min älskare".

Jag blef drifven ur min härliga tidlösa ro — åter kom år af tärande längtan, som holkade ur mig till ett ett skal. Jag drog mig fram på att teckna åt litografer. Studierna voro nerlagda — då man arbetar 8 timmar hvarje dag på en litografisk anstalt har man just icke kraft till något annat. På söndagarna var jag så trött att jag knappast lyfte hufvudet från min kudde på hela dagen. Jag tänker ännu på den tiden som på en mardröm, man aldrig kan glömma, fast man gärna vill. Alldeles ensam, frysande ensam — löst från allt i lifvet — hatande lifvet. Då besannades min mors ord att jag till slut skulle komma att längta efter ett varmt bo och en värmande arm — längta efter att själf vara en annan — en rosig husmor, klarögd, praktisk, bråkig och outhärlig, med ungar hängande i förklädesbanden och röster ropande på mig öfverallt — i stället för den jag var, (åter skrattade hon sitt hårda skratt) en kvinna hvilken förrådt kvinnans heligaste, som nekat sig själf åt en man, som hon älskade, men gifvit sig åt en, hvilken hon ej brydde sig ett vittin om — just därför — och för att han var nöjd med smulor och betalade dem bra.

Men för att jag var sådan, så kom det snart andra tider — då jag fylldes af en vild glädje just öfver att vara ensam. Så ansvarslöst ensam, så utan hejd min egen. Jag kunde ju göra hvad jag behagade med mitt eget usla jag; ingen skulle säga ett ord för att hejda mig, hvad jag än gjorde. En liten djäfvul inom mig jublande öfver allt laglöst och förbjudet, jublade högt öfver min frihet. Jag hörde inte till någon. Världen var min! Jag kunde kasta mig ner i den och kasta bort mig själf, blott för att känna att jag kämpade i strömmen, några tum närmare mitt mål. All barlast ville jag kasta och så på hufvudet ner i — — —

Det blef tyst en lång stund. Mörkret sipprade sakta in genom fönstret.

Flickans profil, hennes trötta kast med hufvudet och vekt uppöjda läppar stodo stenhårt mörka mot dunklet — hennes hvita händer lågo knutna i allt det svarta.

— Och så gjorde jag det, sade hon sakta.

Jag reste mig hastigt och ropade på ljus. Jag ville icke höra mera — jag förstod att hon skulle ångrat det sedan. Hon skrattade torrt i detsamma lampan kom in, klyfvande mörkret med en bred ljusklinga.

Då hon vände sig bort från den, grep jag impulsivt hennes händer, plötsligt fylld af varm ömkan. Hon märkte det genast och hennes leende blef kallt som sten, hennes ansikte likt en stenbild.

Sjukligt, ovänligt drog hon bort sina händer och störtade på dörren.

Medan jag satt kvar, snotet stirrande. Nu trodde jag att jag på allvar skrämt bort denna stackars underliga, skygga fågel. Men hon kom igen — en kväll kom hon tyst listande sig in i mitt rum och satt på sin gamla plats och såg skyggt på mig.

— Förlåt, sade hon, förlåt mig. Ni hade varit så

snäll. Det var så skönt att kunna få tala ut er gång — som att förbinda sina sår. Jag har varit så trött en tid, så ångestfull. Jämt och ständigt har det stått för mig detta, att jag icke har mer än ett enda ting i världen, som jag bryr mig om. Begriper ni skräcken i den tanken, hviskade hon — skräcken att ingenting ha att falla tillbaka på — bara en enda plank mellan mig och afgrunden? Allt har jag satt på ett enda kort — har ingenting annat kvar — det har jag kastat — för detta endas skull brutit mot lifvets lagar — ty det känner jag ibland att jag gjort.

Nu *måste* mitt enda bära mig — nu måste jag få något stort af min konst — något som ursäktar allt. *Måste, måste*, säger jag mig själf, men samtidigt hviskar det i mitt hjärta ett par ord som gör mig kall af fasa: men om det icke går, om det icke är nog med att vilja, tänk om jag icke *kan!* Det var därför jag blef så ond på er, då jag, just som jag fått mod igen af att ha talat med er, märkte att ni ömkade mig. Det gör mig sjuk, när någon tycker synd om mig — det är då som gifve de min egen ångslan rätt. Man ömkar icke den man tror skall segra. Och ni *måste* tro det! Åter liksom kröp det hjälplösa, mörkräddade barnet fram i hennes röst. — Säg, nog tror ni det?

— Kära lilla, log jag mot henne, visst tror jag det, och jag är säker på att jag kommer att tro det ännu mer, bara jag får se edra taflor — hvilket jag väl får göra snart — i morgon kanske, ty sedan reser jag ju.

Sanningen att säga var jag högeligen nyfiken på dem — föreställde mig hennes konst lik henne själf, och då måste den ju vara säregen, intensivt stark — blekt lysande, visionära drömbilder i färger och linjer hvilka skulle etsa sig in i ens medvetande. Jag hade ofta slagit fram om jag icke kunde få se dem och alltid undrat öfver hennes undvikande svar, som jag skulle tagit för rädsla, om jag icke vetat hur säker hon var på sig själf. Äfven nu mörknade hon och tycktes obenägen att svara, men nu visste jag bättre — förstod att hon verkligen var rädd. Mina ögon måste ha uttryckt det medlidande, hon fruktade, ty plötsligt råtede hon trotsigt upp sig. — Om ni vill, kan ni komma till min atelier i morgon, sade hon kallt, men ni får förlåta mig, om jag icke själf är där. Jag afskyr att vara tillstädes, när folk ser på hvad jag gjort. Och hon gaf mig nyckeln då hon gick, vredgadt mörk, ungefär som om hon hellre velat slå mig med den. Men på tröskeln stannade hon — hennes trotsiga min var försvunnen — hennes barnamun skälde.

— Snälla, sade hon, förlåt mig en gång till och lofva att ärligt säga mig, hvad ni tycker. När jag är ångslig, som nu, tror jag ibland att det är orätt af mig att aldrig taga emot kritik — fast å andra sidan — ingen annan än *jag* kan ju hjälpa mig själf!

Så försvann hon — liten och böjd — svart och hvit — blek eld och svart eld — darrande ångest i det leende, hvarmed hon nickade adjö.

Det allra sista jag såg af henne.

Jag reste min väg, när jag sett hennes dukar. Jag vågade icke stanna och möta hennes frågande ögon — var för feg att ens skriva och säga henne, hvad jag tyckte om hennes verk.

Barmhärtige Gud — hennes verk med Stort V!

När jag först fick se dem — när sanningen obarmhärtigt gick upp för mig, grinande mot mig i diletantiska kladderier utan spår af talang, från alla hennes fyra atelierväggar, måste jag sätta mig ned på den omtalade packlåren och formligen kippa efter andan af förvåning. Reaktionen var för stark — skillnaden mellan hvad jag väntat och detta machverk af råa, orenerade färger och barnsligt osäkra linjer för stor. Jag brast i skratt — först alldeles idiotiskt — sedan harmset. — "Tant bruit pour une omelette!" bistert upprepade jag det hänfulla franska ordstäfvet — kränkt,

Forts. å sid. 731.

Foto. Wings, Norrköping.

FÖDELSEDAGEN PÅ FRIDHEM.

Lische: Bengt Sjöbergsparr.

Fr. v. prins Gustav af Danmark, prinsessorna Margaretha, Astrid, Thyra af Danmark, prins Carl, hertigparet af Vestergötland och prinsessan Märtha.

Fredagen den 2 augusti fyllde *prinsessan Ingeborg* 40 år. Födelsedagen firades i all enkelhet och stillhet å hertigparets sommarhem Fridhem i Åby i Östergötland.

Det är nu öfver tjugo år sedan den 19-åriga danska prinsessan, Karl XV:s dotterdotter, i egenskap af prins Carls gemål kom öfver från Danmark till Sverige. Sällan har väl en förmälning hälsats med större glädje och uppriktigare tillfredsställelse än denna. Under sina regelbundna besök vid det befreundade svenska hovet hade nämligen den danska furstinnans solskenslymne och liflighet uppväckt de varmaste sympatier. Man återfann däri något af samma charme, som gjort prinsessans morfader så i vidaste och bästa mening afhållen och populär. Under de år prinsessan Ingeborg vistats i Sverige har denna första ström af ett folks sympati endast ytterligare befästs, i det hennes enkelhet, älskvardhet och varma intresse för allt hvari hennes personliga insats varit värdefull väckt till lif den djupa aktningen och kärleken till en gedigen

och nobel karaktär. — För stockholmare är åsynen af prinsessan Ingeborg på promenad med sina barn, utan uppvaktning och utan följe, en ej ovanlig företeelse. Med den vid det danska hovet rådande borgerligheten i seder och uppfostran har prinsessan Ingeborg äfven blifvit mönstret för en god, furstlig husmoder. Därjämte har hon med en sällsynt initiativkraft deltagit i prins Carls ledning af Röda korsets arbete samt med den inom sin ätt utpräglade kärleken till musiken och konsten ägnat dem sitt varma intresse.

Bland de uppvaktande på födelsedagen från hemlandet märktes prinsessan Thyra och prins Gustav af Danmark, hvilka företagit resan upp för att personligen få närvara vid familjefästen.

Den rikliga skörd af lyckönskningar i alla former, som inströmmade med anledning af dagen buro de bästa vittnesbörden om hur varmt älskad och afhållen prinsessan Ingeborg gjort sig i svenska hjärtan.

Efter porträt.

Lische: Bengt Sjöbergsparr.

GRAFVE H. VON OSTHEIM.

Ett celebret bröllop ägde söndagen den 3 aug. rum: i brudgummens föräldrahem, Palais Weimar i Heidelberg i det att fru *Aagot Midling* från Stockholm, dotter till framlidne direktören för Iggesund och Kramfors bruk Oscar Midling och hans maka, född Knudsen då sammantvingades med öfverstelöjtnanten vid 2:a badiska dragonreg:et greve *Hermann von Ostheim*, son till prins Wilhelm af Sachsen-Weimar-Eisenach och hans maka Gerta, född prinsessa af Isemburg-Büdingen-Wächtersbach.

GRAFVINNAN AAGOT VON OSTHEIM, född Midling fr. Stockholm.

AMERIKANSKA FRIHETSDAGEN I PARIS

Efter fotografen

Kliche: Kem. A.-B. Dessot Sjöversparre, Sthlm-Gbg.

AMERIKANSKA TRUPPER TÅGA GENOM AVENUE DES CHAMPS ELYSÉES PÅ FRIHETSDAGEN DEN 4 JULI.

Amerikas Frihetsdag — den 4 juli — firades detta år under oerhördt jubel och såsom en egen nationaldag i såväl England som Frankrike. Det var emellertid mindre 142-årsdagen af Förenta Staternas självständighet än det entente-amerikanska förbundet som

därvid hyllades. Särskildt högtidliga former erhöi frihetsdagen i Paris, där amerikanska trupper under enastående ovationer tågade genom staden, därmed liksom befästade det krigsförbund som redan på den stora stridsfronten höljt amerikanska namnet med ära.

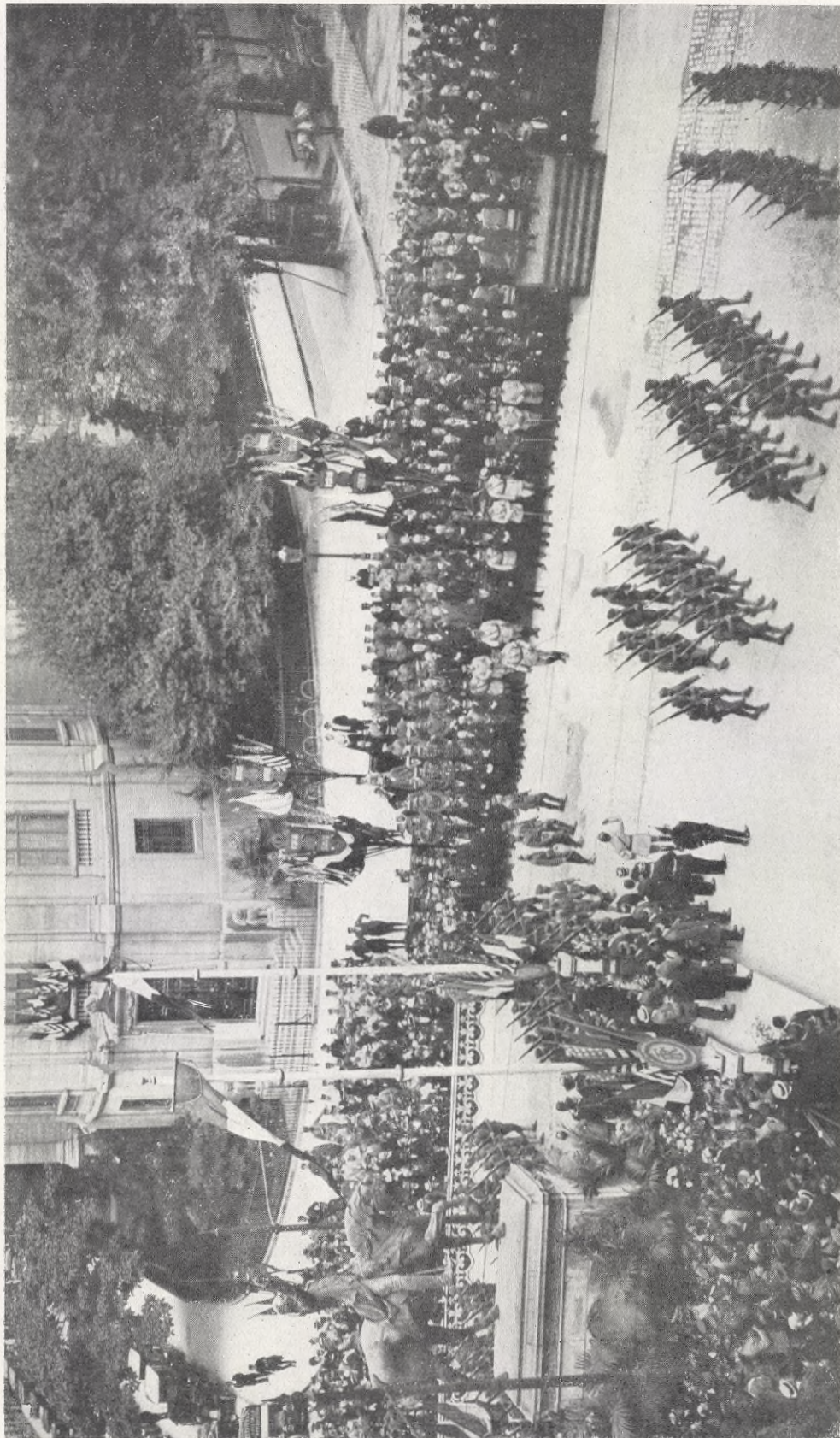

Efter fotografen

Kliche: Kem. A.-B. Dessot Sjöversparre, Sthlm-Gbg.

SJKUSYSSTRAR VID AMERIKANSKA RÖDA KORSET I PROCESSION PÅ FRIHETSDAGEN.

AMERIKANSKA FRIHETSDAGEN

Den 4 juli firas i Paris med utomordentlig pomp och ståt under deltagande af amerikanska och franska trupper i närvaro af presidenten, ministrar m. fl. samt under ofanlig tillslutning från stadsinnevärnarnes sida.
Vår bild visar de franska trupperna vid Place de Jéna med Washingtonstatyn t. v.

11684 K. m. A. - B. Sjöf. Skulpturerna, Bildn. - 04

Foto. Falk. Karlshamn.

Kliché: Kem. A.-B. Huset Sjöteraport, Sthm.—Gbg.

INVIGNING AF ÄLDERDOMSHEMMET I BRÄKNE-HOBY den 23 juli. I talarstolen landshöfdingen greve Wachtmeister.

PILATI FRÅGA.

Forts. fr. sid. 727.

högeligen kränkt å konstens vägnar och kanske också å mina egna, som blifvit hållen för narr af detta hysteriska våp, utan själfkritik och sundt förnuft. Så hade där alltså icke varit mera verklighet och grund för hela denna patetiska historia. Mitt leende slocknade — jag skäms för det nu — naturligtvis skulle det verkat bättre för mina egna anspråk på sundt förnuft, om jag kunnat hålla i med min vrede och mitt förakt. Men jag hade kommit att tänka på, att hur liten orsak och berättigande det än varit till hennes kamp, så hade åtminstone *den*, hade striden och ångesten, varit verklighet för *henne* — hennes sträfvan att hålla sig rank och ren, hennes smärtfyllda enslighet bitter verklighet — verklighet också alla hennes offer — för detta!

— Humbug! försökte jag muntra upp min vrede — ja, men för den humbugen lefde hon ju. Och det var ju hennes *enda* lif — *hennes* lif.

Den tanken — den sällsamma förnimmelsen af detta *hennes*, som om det varit *jag* — grep liksom fatt i mig, där jag satt och stirrade på rysligheten kring mig. Jag kunde icke längre vara vred eller förakta och med en axelryckning affärda detta människolif: "Åt h..... med själfbedragerskans och alla sådanas anspråk — rent hus för sanningens och konstens skull — och därmed jämt!

Därför att jag för en sekund icke såg henne och mina andra medmänniskor som vanligt, utifrån min egen lilla cirkel, där allt, hvilket icke rör den världens medelpunkt, som är en själf, förekommer så överkligt och oriktigt — utan för en gångs skull kände

Forts. å sid. 734.

Foto. Sahlberg, Bollnäs.

Kliché: Kem. A.-B. Huset Sjöteraport, Sthm.—Gbg.

EN VACKER HÖSKÖRD I HELSINGLAND.

PROFESSOR KNUT WIGKSELL håller i Stockholms Folkpark ett fredsföredrag till världskrigets 4-årsdag. — (Pressfoto).

SKANDINAVISK ESPERANTO-KONGRESS I GÖTEBORG. Bestyrelsen. — Foto, Backlund, Göteborg.

En skandinavisk esperanto-kongress öppnades den 6 augusti i Högskolans aula i Göteborg, i närvaro af ett stort antal personer, ombud för esperantoföreningar, inbjudna affärs- och skolmän m. fl., sammanlagdt uppgående till öfver 200 deltagare. Till ordförande under kongressen valdes redaktör P. Nylén, Stockholm och till v. ordförande ingenjör O. Brochmann-Sletteröd, Kristiania samt fröken Margarethe Noll, Köpenhamn.

Ett intresseväckande föredrag öfver ämnet *Språkens kamp för tillvaron*,

ALF THORVALDSON, omkommen vid seglingsolycka. — af Heger, Strömstad. Text å sid. 734.

som på ett klart och belysande sätt gaf en öfverblick af världsspråkstankens upphof och syften, hölls af kongressens hedersordförande lektor Emil Rodhe. Å Norges och Danmarks vägnar framfördes hälsningsanföranden af de båda vice ordförandena, å Sveriges af red. Carl Ohlsson, Göteborg.

I samband med kongressen hade anordnats en intressant utställning af esperantolitteratur, räknande omkring 3,000 nummer. Upptagande en rikhaltig samling läroböcker på 30 å 40 olika språk, skönlitterära verk ända från Homérs Iliad genom hela den klassiska världslittera-

Forts. å sid. 734.

DEN NYA SVÅRA BRANDEN VID KARSKÄRS CELLULOSAFABRIKER den 31 juli. — Foto, Reimers, Gäfle. Text å sid. 734.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

H. H. HILDEBRANDSSON.
F. d. Professor. — Stockholm.
80 år 19 aug.*

N. J. HÖJER.
Lektor. — Stockholm.
65 år 17 aug.*

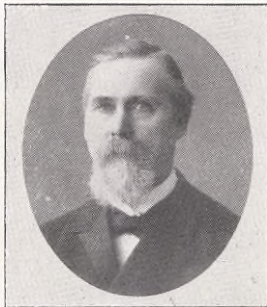
E. G. FOLCKER.
Intendent. — Stockholm.
60 år 18 aug.*

O. G. WESTERBERG.
Arkitekt. — Göteborg.
50 år 11 aug.*

A. LUNDQVIST.
Protst. Kyrkoherde. — Gryt.
75 år 14 aug.

J. A. A. JANZON.
Tapetseraremästare. — Sthlm.
70 år 2 aug.*

C. B. SKARSTEDT.
Konsult. Ingeniör. — Göteborg
60 år 19 aug.

P. A. GIEROW.
Reg.-pastor. Teol. lic. — Hel-
singsborg. — 45 år 8 aug.*

H. J. GUSSING.
Bankdirektör. — Ystad.
70 år 31 juli.*

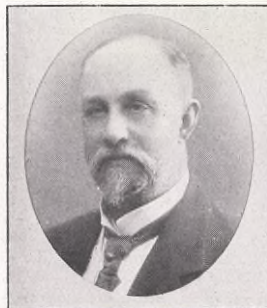
A. H. CEDERIN.
Direktör. — Stockholm.
60 år 18 aug.*

R. RISBERG.
Ingeniör. — Göteborg.
60 år 15 aug.*

G. JACOBSSON.
Direktör f. a.-b. Berns salonger,
Stockholm. — 60 år 31 juli.

C. T. AF EKENSTAM.
Häradshöfding. — Hösterum.
60 år 17 aug.*

J. G. SÖDERLIND.
Byråchef. — Stockholm.
55 år 17 aug.*

A. F. TÖRNER.
Häradshöfding. — Motala.
50 år 14 aug.*

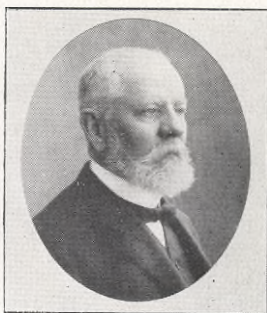

E. J. THULIN.
Magistratssekreter. — Malmö.
50 år 31 juli.*

* Data å nästa sida.

J. A. T. BORGSTRÖM †.
Apotekare. — Karlskrona.
F. 41. † 7 aug.*

H. H. HALLGREN †.
Fabrikör. — Göteborg.
F. 41. † 7 aug.

HUGO HILDEBRANDSSON. Stud. 58, fil. dr. 66, jub. dr. 16; doc. i fysik v. Ups. univ. 66, e. o. adj. o. förestånd. f. Observ. meteor. afd. 74, e. o. prof. o. prelekt. i det nyant. o. af honom organ. meteor. Observ. i Upsala 78—06. Styr-led. o. inspekt. f. Ultuna ländtr.-inst. 89—17, dess v. ordf. 07—17; led. af Vetensk.-akad. fys. Nobelkomm. 1900—10. Delt. i internat. meteor. komm. arbeten 82—07, dess perm. sekr. 1900—07. Hed.-led. o. led. af ett stort antal in- o. utl. akad. o. lärda samf. Biografi o. helsid.-portr. årg. IV: 48.

NILS HÖJER. Stud. 72, fil. dr. 82, doc. i statskunsk. s. å., hufvudlär. i modersm., hist. o. geogr. o. fil. v. Beskow's skola i Stockh. 82—84, lektor i Visby 84—98, i Stockh. norra latinlärov. 98—18; har K. M. tillst. tj.-göra ännu ett år; rektor i Stockh. nya samsk. (Whitlocks skola) 03—09. På sin tid led. af Visby stadsfullm., skolråd. Sakkom. i lärov.-frågan 98—99, led. af lärov.-komm. 99—02. Utg. lärob., komm. uppslagsb. m. m. Ordf. i styr. f. Bostads a.-b. David i Stockh. sedan 07, i Stockh. arbet.-fören. föreläs. styv. 02—05.

ERIK FOLCKER. Stud. 78, fil. kand. 86, e. o. aman. i Nat.-mus. 86, intend. 13; sv. slöjdfören. sekr. o. red. af dess tidskr. 95—14, en af stift. af Fören. f. graf. konst 87, dess sekr. 87—05; init. tag. t. ett flertal märkliga konstind.-utställningar. Kor. hed.-led. af Royal inst. of Brit. architects o. af Fören. f. graf. konst; tilld. Lit. et art.

OSWALD WESTERBERG. Aig.-ex. fr. Chalmers tekn. läroanst. 87, v. Tekn. högsk. t. 89, elev v. Konstakad. t. 92, privat ark. i Göteborg 96 deltag. i byggm. o. ark.-firman Hollander & W. i Göteborg. Styr.-led. o. kassaförvalt. i Göteborg, arbetsförmidd., led. af komm. byggnadskommittéer Bl. arb. ombyggn. af Göteborg. navig.-skola, barnsjukhuset, byggn. f. spårvä-

garne m. m. Ordf. i styr. Göteborg. byggmästarefören. Styr.-led. i Göteborg. hotell a.-b. a.-b. Brunnsparken. Ordf. i Göteborgs Byggnadsmästarefören. samt i Centr. arbetsgfv.-fören. västra distr.

ALBERT JANZON. Inneh. egen tapetser.-firma sedan 81. Styr.-led. i a.-b. Arbetareringens Bank i Stockholm 88—18. Ordf. i fl. sjuk- och begrafn.-kassor.

ARVID GIEROW. Stud. 92, prestv. 97, teol. lic., v. lektor i Lund 99—1900, inspekt. v. Helsingborgs folkskolor 01, reg.-pastor v. Skån. husarreg. 07.

HJALMAR GUSSING. Genomg. hand.-skola i Lübeck 66—67, bild. efter kontorsanst. firman Gussing, Pehrsson & Co i Ystad, öfvertog 88 firman N. Pehrsson & Co, en stift. af a.-b. Carl Engström 13, a.-b. Ganslandt & Gussing 14; v. ordf. i dess styr. Mångårig led. af drätselkamm., däråf 8 år ss. v. ordf. af hamnstyr. o. 4 år v. ordf., planter.-styr. Led. af Ystads stadsfullm. 15 år. Kassakontr. i Skånes e. bank 97, o. sedan 10 chef-suppl. i Skand. kred. a.-b. afd.-kontor. På sin tid styr.-led. o. v. ordf. i spritbol., ordf. i Skån. städ. brandst. komm. f. löseg., v. ordf. i komm. f. fastigh. Styr. ordf. i Sydskån. köpmans a.-b. 05—18.

THEODOR AF EKENSTAM. Stud. 78, med. fil. kand. 79; egend. eg. 85—96. Inspekt. i lifvårds.-anst. Odne 92—1900; gen.-agent o. anskaffn. chef i Thule sedan 1900; bitr. dir. i Thule 13 samt derj. verkst. dir. i Nordpolen 18.

RUDOLF RISBERG. Öfverg. 94 fr. krigshamnbygget i Libau t. Wicander & Larssons under byggn. varande linoleumfabrik; flyttade 1900 t. Linol. a.-b. Forshaga samt efter dettas försäljn. t. Wicanders o. då fabr. flyttades t. Göteborg byggdes de stora anlägg. der under R's ledning; har sedermera varit anst. v. Wicander & Larssons stora linol.-fabr.-byggn. i Odessa. Bekant ss. den ende svenske linoleumfabr.-byggaren.

THEODOR AF EKENSTAM. Stud. 78, hofr.-ex. 83, v. hfd. 86, häradshöfd. i Gotl. södra doms. 96, i Hammarårdens här. m. Stegeborgs skärård samt Skärkinds här. doms. 13. Stadsfullm. i Visby 99—13, dess ordf. 08—13; led. af landstinget 1900—13, dess ordf. 08—13; statsrevisor 04—06. Led. af fögd. förvalt.-komm. 09—12. Led. af Riksd. F. K. 98—15; led. af konst.-utsk. 05—07, af lagutsk. 08—15; kanslidep. Led. af Landtr. akad. Led. af styr. f. Östg. hyp.-fören., inspektör v. Söderköp. samskola. Eg. o. beb. egend. Hösterum i Östergöt. län.

GUNNAR SÖDERLIND. Stud. 82, jur. utr. kand. 90, v. hfd. 92, not. i Domänstyr. 98, fisk. der. 1900, byråchef der sedan 05. Ordf. i Stockh. stads andra hversnmd 17. Led. af o. kassadir. i styr. f. första döfstumskollekt. sedan 08. Sekr. o. omb.-man h. Stockh.—Västerås—Bergsl. nya järnv. a.-b. sedan 98.

FREDRIK TÖRNER. Stud. 87, hofr.-ex. 92, e. o. not. i G. hofr. s. å., häradshöfd. i Aska m. fl. här. dom. sedan 09. Stadsfullm. i Motala; inspekt. f. Motala samsk.; led. af K. styr. f. Vadstena hosp. o. asyl.

EMIL THULIN. Stud. 88, fil. kand. 90, jur. utr. kand. 01, exek. not. i Malmö 06, polisnot. der 08, magistratssekr. der sedan 09. Sekr. i Malmö stads skyddshemststy. sedan 07, ordf. i tax.-nmd sedan 08, i stadens aflön.-nmd sedan 12, i stadens slakthusstyr. sedan 13; revisor i Sydsv. kred a.-b. sedan 18.

AXEL BORGSTRÖM †. Apot.-ex. 65, inneh. af apot. Göta Lejon i Karlskrona sedan 72. Mångårig led. af styr. f. a.-b. Blek. bank, Karlskr.—Växjö järnv. a.-b., Lifräntes- o. kap.-försäkr.-anst. i Blekinge. Ordf. i styr. f. Karlskr. fiskerifören.

PILATI FRÅGA.

Forts. fr. sid. 731.

hela myllret af deras hopp, kamp och ångest, liksom i genomskärning, som hade mitt hjärta varit allas hjärta, bäfvande medveten om vår oförmåga att se något sådant det verkligen är — sanningen, hvilken tyckes oss så olika för oss själfva och andra — beklämd öfver denna grundskillnad i vår syn, hvilken gör världen skelög — sjuk af den oändliga godtycklighet vi äro dömda till, den eviga relativiteten af våra dogmer och domar — yr, mörkrädd och osäker på allt. Hennes dröm var en chimär — men hvad — om det icke finnes annat än nyanser af chimärer? Jag steg upp med bara ett begär — tystnad — skonamhet — barmhärtighet. Det blef svårt nog ändå för henne, när sanningen gick upp för henne — antingen hon kände igen den eller blott anade den — ty kunde vi känna den — Ja, jag sade vi — rädd, som om samma obarmhärtiga, förborgade sanning väntade bakom oss alla — som om den vanmäktiga, ångestfulla själfbedrageriskan, på hvilken jag icke vågade tänka, varit en symbol för oss alla. Medan jag listade mig ut ur ateliern, tyst och försiktigt som ur ett sjukrum, var det som smög jag mig bort från mig själf också — min djupaste verklighet — ångesten att aldrig få veta — aldrig våga få veta — — svaret på Pilati fråga.

Forts. fr. sid. 732.

turen fram till Strindberg, öfversättningar, blindtidskrift på esperanto m. m. gaf utställningen ett imponerande begrepp om esperantospråkets stora spridning och betydelse.

I samband med den skandinaviska kongressen höll Svenska esperantoförbundet sitt årsmöte.

*

En beklagensvärd *drunkningsolycka* inträffade den 31 juli på Idefjorden då 19-åriga studeranden *A. Thorvaldson* från Strömstad omkom under segling. En åskby öfverraskade båten, och vid ynglingens försök att bärga förseglet, erhöil han af spinackerbommen ett så hårdt slag, att han kastades öfver bord, för att därpå nästan omedelbart sjunka i djupet.

Den så sorgligt omkomne var son till sjökapt. Thorvaldson i Strömstad.

Till illustr. å sid. 732.

Återigen har en stor brand härjat *Korsnäs sågverksaktiebolags cellulosafabriker* vid Karskär utanför Geile. Det var i november förra året, sålunda ej fullt ett år sedan den senaste stora eldsvådan, uppgående till värden af omkring 5 å 6 millioner, lade stora delar af cellulosalagren i aska. Den senaste eldsvådan utbröt den 31 juli på middagen och spred sig snart under den rådande starka blåsten till såväl de gamla som de efter förra branden delvis nyuppförda magasinerna. Tack vare energiskt släckningsarbete och gynnsamma vindförhållanden, som efter 3 timmar begränsade elden, blefvo skadorna denna gång jämförelsevis ringa. Man uppskattar den totala skadan till ett värde af 50,000 kronor.

Till illustr. å sid. 725.

Under *triangelkappseglingen* utanför Malmö den 1 aug. drabbades en af de deltagande båtarna, *Anitra*, af ett par missöden, i det att redan i första starten den råkade segla på och i det närmaste sänka märkebåten. Kort därpå sprang styrbords vant men på följd att hela riggen gick öfver bord. Vår bild visar haveristen kort innan den af utsänd torpedbåt inbogerades i hamnen.

Till omslagsvignetten. Vår vignet visar en vacker och för ett skjutfullt nog så sälsynt sommaridyll. I likhet med ett flertal andra regementen, som disponera mark, har Vendes artilleri själf inköpt kor, hvilka under sommaren gå på bete för att afkastas sin mjölk till regementets kök. Den vackra bilden visar en af dessa regementets egna kor på bete med sin nyfödda kalv.

Ejler porträtt.
GENERALFÄLTMARSKALK VON EICH-
HORN, den nyligen i Kiew mördade tyske
generalguvernören i Ukraina.

samhet förlagd till östfronten, där han bl. a. fäste uppmärksamheten vid sig genom sin storartade insats i det ryktbara slaget vid Masuren. Efter fredsslutet har han fyllt det svåra värfvet såsom sitt lands generalguvernör i Ukraina.

VÄRLDSKRIGET.

Om man i början svävade i ovisshet om hur tyskarnas stora återtag vid Marne skulle betraktas, så råder numera intet tvifvel om att deras offensiv här varit ett misslyckande.

Såväl af den högsta opererande krigsledningens uttalanden som af åtgärderna i öfrigt framgår äfven att fransmännens starka ställning på sträckan Marne—Soissons kommit som en fullständig öfverraskning för tyskarna. Man måste draga den slutsatsen att fransmännens truppsammandragningar och förberedelser här totalt undgått de tyska spanarnas uppmärksamhet, och att tyskarna därför på det hela taget i högsta grad underskattat styrkan i den motsöt som de partiella franska angreppen ur skogarna vid Villers Cotterets dock i förväg signalerade.

Det förtjänar kanske äfven en särskild uppmärksamhet att transporten af amerikanska hjälptrupper under senare tiden, trots u-båtarna, kunnat försiggå i en sådan enorm utsträckning, att man pr dag kunnat räkna till ett öfverförande af 10,000 man, fullt utrustade för 4 månader eller sammanlagdt till 1½ miljon amerikanare.

Den nya och farliga fienden, före hvilkens ankomst man hoppats få till stånd det afgörande slaget, står alltså nu redan på världskrigsarenan, utan att detta slag kunnat förverkligas. Framtiden blir måhända mera problematisk för centralmakterna och mindre problematisk för ententen.

I förhållande till den väldiga järnmur, som alltjämt står orubbad mellan Nieuport och Soissons, kan återtagtet ur "Marne-fickan" — den stora buckla som först nu räts ut, men åt ett annat håll än det åsyftade — te sig ringa nog, och ententens segerjubilé något förhastadt. Frågan torde väl dock vara om ej detsamma är liktydigt med tillbakavisandet

Den 31 juli mördades genom bombattentat tyske generalguvernören i Ukraina, generalfältmarskalk von Eichhorn.

Medlem af en ansedd prussisk ätt föddes Hermann von Eichhorn i Breslau år 1848. Efter inträde i tyska armén 1866 har v. E. tillryggelagt en verksam krigarbana, i det han deltagit dels i kriget mot Österrike bl. a. vid Soor och Königgrätz och dels i fransktyska kriget, hvori han under belägringen af Strassburg och Paris eröfrade järnkorsset. År 1894 utnämndes han till regementschef, till generalmajor och brigadchef 1897—99 samt till generalinspektör öfver 7:e arméinspektionen 1913.

Under världskriget har han haft sin verksamhet förlagd till östfronten, där han bl. a. fäste uppmärksamheten vid sig genom sin storartade insats i det ryktbara slaget vid Masuren. Efter fredsslutet har han fyllt det svåra värfvet såsom sitt lands generalguvernör i Ukraina.

af tyskarnas starkaste hot, och att ett kulmen i tyskarnas väldiga, långa och ärorika kamp, hvilket kunnat blifva afgörande för hela utgången, och som nåtts med oerhörda förberedelser och med begagnande af ett psykologiskt ögonblick, som säkerligen aldrig mera återkommer, tvungits att snabbt sjunka. Det hela har från spänningens högsta moment gått ned till en ny longör, hvori utgången än en gång beslöjar sig.

Såsom i förra öfversikten nämndes har emellertid tyskarnas återtag, under betäckning af arriärgarden, försiggått fullkomligt monstergillt och med efterlämnande af endast rensopade marker. Mellan Vestle och Aisne ha de tyska trupperna slutligen gjort halt, bjudande förföljarna ett hårdnackadt motstånd.

Enligt senare telegram har en engelsk offensiv under marskalk Haigs ledning företagits på bred front vid Amiens. Redan under första dagen af densamma kunna engelsmännen rapportera ett byte af 7,000 fångar och 100 kanoner — en början som tyder på att tyskarna äfven här blifvit öfverraskade.

Den stora frågan blir nu om ententen skall fortsätta sina offensiver med att prassa den tyska linjen ännu längre tillbaka och därmed bekräfta sin öfverlägsenhet — eller om Hindenburg änyo blir initiativets herre och drar världens uppmärksamhet åt ett nytt håll. Det är dessförinnan kanske något tidigt att betrakta det nu skeddä som en afgörande vändpunkt för centralmakternas vapenlycka. Deras oförlitneliga stridsskicklighet, som under fyra långa år slag i slag och utan att klicka presterat det nästan öfvernaturliga, kan ju ej helt plötsligt utplånas och glömmas, äfven om det ligger inom rimlighetens gränser att deras eröfringskrig sett sina glansfullaste dagar. Besegras helt kunna de väl däremot icke. Men det sura äpplet får måhända efter denna dag delas — och freden, den för hela världen nödvändiga och efterlängtda, rycker närmare. En entente med rehabiliterad krigsära skall säkerligen vara mera benägen att räcka handen för en samförståndsfred till en delvis besegrad motståndare, än en slagen entente till en centralmakt, som ensam bär hela segerkransen.

Till portr. å nästa sida.

I Österrike-Ungern har i dagarna det tredje ministärskiftet under kejsar Karls regering ägt rum, i det att det länge af åtskilliga politiska partier med oblida ögon sedda kabinettet Seidler afgått och efterträds af ministären Hussarek.

Detta ministärskifte kom allt annat än oväntadt. Svåra inrepolitiska meningsskiljaktigheter, som hotade att leda till allvarliga röstkonflikter för den afgående ministären ha under en längre tid tillspetsat frågan mot sitt afgörande.

Österrike-Ungerns nye utrikesminister Max. friherre Hussarek von Heintlein är född i Pressburg år 1860. Efter förvärfvad doktorsgrad utnämndes han snart till professor i kyrkorätt vid universitet i Wien. Samtidigt inträdde han i förvaltningstjänst, blef 1897 ministerialråd och senare sektionschef i undervisningsdepartementet. År 1911 kallades han af den sedermera mördade ministerpresidenten greve Stürgkh till undervisningsministerposten, hvilken han innehade ända till kabinettet Seidlers utnämning 1917.

Den afgående konseljpresidenten har varit en kajsarens man. Före sin utnämning var Seidler chef för jordbruksdepartementet, en post som han skötte med stora meriter och hvilken han säges ha lämnat och utbytt mot konseljpresidentens kall endast på kajsarens uttryckliga önskan. I egenskap af kejsar Karls f. d. lärare åtnjöt han dennes fulla förtroende. Genom sin foglighet var han bekväm att arbeta samman med

och i detta afseende sannolikt sedd med större välvilja än sina föregångare.

Den svåra uppgiften att på ett tillfredsställande sätt lösa den för Österrikes inre lugn så brännande kardinalfrågan om tjeckernas, sydslavernas och polackernas olika fordringar synes han likväl ej ha varit vuxen. Också får det väl snarast anses som en formell gärd af personlig sympati än ett uttryck af verklig övertygelse då kajsaren till den afgående konseljpresidenten uttalat sin tacksamhet för de stora förtjänster denne under sin ministertid inlagt för kajsare och stat.

KABINETTSKIFTE I ÖSTERRIKE-
UNGERN:

T. v.: NYUTNÄMNDE MINISTER-
PRESIDENTEN D:R MAXIMILIAN
FRIHERRE HUSSAREK VON
HEINLEIN; t. h.: DEN AFGÅENDE
MINISTERPRESIDENTEN D:R R.
VON SEIDLER (efter porträtt).

JÄRNVÄGSOLYCKAN VID LANDSBERG I TYSKLAND den 30 juli, hvarvid 40 personer dödades.

Chefen för tyska amiralstaben, *amiral von Holtzendorff* har i dagarna på grund af hälsoskäl anhållit om sitt afsked. Till hans efterträdare har utsetts, chefen för högsjöflottans stridskrafter, *amiral Scheer*.

Den afgångne amiralstabschefen är en cirka 65 års man. Åren 1909—1913 var han chef för tyska högsjöflottan och kallades efter att någon tid ha dragit sig tillbaka år 1915 till amiralstabschef. Vid sitt afsked utnämndes han till storamiral.

Amiral Scheer, är född år 1863 och ingick redan 1879 vid flottan. Särskildt bekant är han för sin utomordentliga ledning af det stora Nord-sjöslaget.

T. v.: AMIRAL SCHEER, nyutnämnd chef för tyska amiralstaben.

T. h.: AMIRAL VON HOLTZENDORFF, har afgått såsom chef för Tyska amiralstaben.

INNEHÅLL: Polismästare Gustaf Härleman (biografi och helsidesporträtt). — Prinsessan Ingeborgs 40-årsdag. — Bilder och porträtt till dagskrönikan. — Världskriget. — Veckans porträttgalleri. — "Pilati fråga" af Anna Lenah Elgström.

Ejtertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller oivillkorligt förbud.